

## Ekosystemtjänster – åk 5 - 6



**Kläder:** Kläder efter väder! Är det kyligt så är det bra med många lager!

**Mat:** På vissa exkursionsmål kan man grilla. Matsäck går såklart också bra! Glöm inte frukt att ge eleverna i pausen.

**Förberedelser:** Gå igenom vad en ekosystemtjänst är. Läs gärna texten nedan för eleverna:

*“Snön yr utanför fönstret. Jag njuter av det vita snölandskapet. Det känns skönt att stå här och se ut över de snötäckta träden. Stressen rinner liksom av mig. Tar ett djupt andetag i den friska luften.*

*Lägger en vedpinne till i den öppna spisen. Det brinner. Värmen sprider sig. Funderar en stund: Varifrån kommer all värme som sprider sig när jag tänder en brasa? Lagrad solenergi. De gröna växterna, världens största solfångare. Fotosyntesen så klart. Koldioxid från luften omvandlad till kolhydrater.*

*Varje kemisk bindning i vedpinnen är ett stycke lagrad solenergi, transporterad 150 miljoner kilometer i en svindlande hastighet av 300 000 km i sekunden. Hur sjutton kan det fungera? Hur många koldioxidmolekyler lagras av ett träd på ett år?*

*Lägger upp köttbullar och potatismos på en tallrik. På med lingonsylt. Potatisen växte bra i somras. Komposten hjälpte till. Håller upp ett glas äppelmust och funderar på var humlorna och bina befinner sig just nu. Tacksam över alla som har sett till att jag har mat.”*

[Källa till texten ovan](#)

Låt eleverna skriva ner vad de gjorde en eftermiddag under helgen och koppla det till ekosystemtjänster.

Läs på om [Vattenrikeblomman](#) som vi ska jobba med under exkursionen.

Gör en färdig uppdelning av eleverna i 8 grupper. Fundera över hur uppdelningen bäst kan göras för att eleverna ska få ut mesta möjliga av samarbetet i gruppen. Kanske ska man blanda eleverna så att det i varje grupp finns både elever som är starka på samarbete och de som är mindre starka. Prata om hur man samarbetar på ett bra sätt. Att gruppen ska se till att alla får vara delaktiga. Att man lyssnar på varandra.

## Planering exkursion

- **Värderingsövning.** Eleverna får fundera över påståenden och ställa sig på olika ställen längs ett rep beroende på om de håller med eller inte. Exempel "När jag köper kläder vill jag köpa begagnat", Vad är ekosystemtjänster? Vilka ekosystemtjänster behövs för att tillverka ett klädesplagg?
- **Vattenrikeblomman.** Eleverna jobbar gruppvis med olika exempel på ekosystemtjänster och ser om de finns i det område vi är.
- **Biologisk mångfald i träramar.** Arterna samspelar för att ge oss ekosystemtjänster. Eleverna jobbar gruppvis och får studera ett litet område natur genom att lägga en träram på marken eller mot ett träd och räkna hur många olika arter de ser i träramen. Finns det mycket mossa i området så kopplar vi ev detta till övningarna med [Micke mossa](#).
- **Fjärilsleken.** Eleverna är olika fjärilar som behöver olika värdväxter för sin överlevnad. Beroende på den biologiska mångfalden i området så klarar sig olika arter olika bra. Vi provar att leka leken under olika förutsättningar.
- **Citronfjärilens livscykel.** Vi leker oss igenom livscykeln med sten-sax-påse.
- **Allemansrätten.** Eleverna går en tipsrunda om allemansrätten gruppvis. Därefter gör vi en samarbetsövning om allemansrätten i två lag.
- Avslutning och enkel utvärdering.

---

*Ur Lgr22 åk 4 - 6: Näringskedjor och kretslopp i närmiljön. Djurs, växters och svampars samspel med varandra och hur några miljöfaktorer påverkar dem. Människans beroende av och påverkan på naturen med koppling till naturbruk, hållbar utveckling och ekosystemtjänster. Naturen som resurs och vårt ansvar när vi nyttjar den.*

---

## Efterarbete

Fortsätt att jobba med ekosystemtjänster med de uppgiftsblad som finns att skriva ut för [Vattenrikeblomman](#).

Låt eleverna jobba med ekosystemtjänster i sin vardag. Vilka ekosystemtjänster behövs för den frukost du ätit idag? Vilka ekosystemtjänster behövs för de kläder du har på dig? Skriv en lista på olika fritidsaktiviteter. Vilka ekosystemtjänster behövs för att genomföra dessa fritidsaktiviteter?

Baka en äpplekaka. Vilka ekosystemtjänster behövs för äpplekakan?

Ha en maskkompost i klassrummet där ni lägger fruktresten t ex.

På [WWF](#) och på [Lunds Naturskola](#) kan du hitta flera uppgifter att fortsätta med.